

มุตโตแตก: ความรู้พื้นฐานในการด้นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ดนตรี)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

มุตโตแตก: ความรู้พื้นบ้านในการด้นเพลง โคราชแบบดั้งเดิม

MUTTO TAEK: IMPROVISATIONAL INDIGENOUS KNOWLEDGE IN TRADITIONAL PHLENG KHORAT

เพชร สุวรรณภานัน 4838131 MSMS/D

ปร.ค. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : Kimberly Parke, Ph.D., สมชัย ตระการรุ่ง, Ph.D., ปรีชา อุตระภูถ, Ph.D.

บทคัดย่อ

เพลงโคราช เป็นเพลงพื้นบ้านที่สำคัญของไทยโคราช ซึ่งต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะทางดนตรี รวมทั้ง มุตโตแตก ซึ่งเป็นปัญญาในการด้นเพลงโต้ตอบกันของผู้เล่นทั้งชายหญิง ซึ่งมีรูปแบบและเนื้อหาสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมดนตรีของไทยโคราชอย่างเด่นชัด

เพลงโคราช เป็นการละเล่นร่วมกันของชาวบ้าน เกิดจากการเรียงร้อยถ้อยคำขึ้นเป็นท่วงทำนองอย่างฉับพลัน ใช้ความรู้และกระบวนการความรู้พื้นบ้านในด้นกลอนเพลงโต้ตอบกันเป็นหลัก โดยเฉพาะในการเล่นเพลงโคราชแบบดั้งเดิม หมอเพลงโคราชหรือนักร้องเพลงโคราชประยุกต์ใช้ความรู้ที่สั่งสมมาตลอดชีวิตจากการเรียนรู้และประสบการณ์การเล่นเพลงโคราช สร้างสรรค์และด้นกลอนเพลงโคราชขึ้นอย่างอิสระตามความรู้ความสามารถของตน ตามบริบทดังกล่าวนี้ มุตโตแตกจึงไม่ได้เป็นเพียงปัญญาในการด้นกลอนเพลงที่แสดงถึงสุนทรียะของวัฒนธรรมเพลงโคราชเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสำเร็จสูงสุดในอาชีพหมอเพลงโคราช ด้วยการบรรลุศักยภาพของตนเอง การสร้างสภาวะไหลลื่นในการเล่นเพลง รวมถึงการเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษามุตโตแตกของหมอเพลงโคราชอาชีพแปลกคนและวิเคราะห์ผลกระทบต่อหมอเพลงโคราช และวัฒนธรรมเพลงแบบดั้งเดิมโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีทางมานุษยวิทยาการดนตรีและวิธีวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาของประเทศไทย

คำสำคัญ : มุตโตแตก / ความรู้พื้นบ้าน / การด้น / เพลงโคราช

396 หน้า

MUTTO TAEK: IMPROVISATIONAL INDIGENOUS KNOWLEDGE IN TRADITIONAL PHLENG KHORAT

PHODCHARA SUWANNAPHACHANA 4838131 MSMS/D

Ph.D. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : KIMBERLY PARKE, Ph.D., SOMCHAI TRAKARNRUNG, Ph.D., PREECHA UTRAGOOL, Ph.D.

ABSTRACT

Phleng Khorat, a form of Thai Khorat folk song, is an important genre of dialogue song which requires musical ability, knowledge, and skill, as well as *Mutto Taek*—a specific kind of insight in improvisation—of its male and female performers. The music and text’s unique form and content strongly reflects the musical culture of the Thai Khorat people.

Phleng Khorat is a participatory performance of a song made of impromptu rhyming words. In traditional *Phleng Khorat*, improvisational indigenous knowledge plays an important role in the performance. To improvise, *Mo Phleng Khorat*, master performers of the genre, must have a knowledge base, acquired through lifelong learning and practice, which is idiomatic to a particular genre. *Mo Phleng Khorat* are free to create a musical language following their creativity and their abilities. In this context, *Mutto Taek*, not only encapsulates the aesthetics of *Phleng Khorat* and Thai Khorat culture, but also represents one of the highest levels of musical achievement, resulting in self-actualization, “flow” in performance, and audience recognition. The objective of this study is to observe the *Mutto Taek* of eight professional *Mo Phleng Khorat* focusing on traditional *Phleng Khorat* performance studied through the theoretical framework of ethnomusicology and ethnography in the Nakhon Ratchasima province of Thailand.

KEY WORDS: MUTTO TAEK/ INDIGENOUS KNOWLEDGE/ IMPROVISATION/
PHLENG KHORAT

396 pages